

,Taustatiedot

Onko vastaaja

- kunta
- sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue
- maakunnan liitto
- muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
- valtion viranomainen
- järjestö
- joku muu

Vastaajatahon virallinen nimi

Kouvola kaupunki

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Hyvinvointijohtaja Arja Kumpu, puh. 020 615 7429, arja.kumpu(a)kouvola.fi

Viranomaisille: Lausunтовastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Kouvolan kaupunginhallitus 21.9.2020 ja 24.9.2020

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Yhden toimijan malli mahdollistaa väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen sekä palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden. Lisäksi on tarkoituksenmukaista koota sote-palveluiden järjestämisvastuu kuntaa suuremmille kokonaisuuksille. Uudistukseen liittyvä oppilashuollon siirto sote-maakunnalle tulee kuitenkin aiheuttamaan raja-aitoja varhaiskasvatukseen, perusopetuksen ja sosiaalitoimen välille. Raja-aitojen poistamiseksi tullaan tarvitsemaan vahvaa moniviranomaistoimintaa, jotta voidaan vastata moninaiseen palvelutarpeeseen ja yhteiskunnan toimintaympäristön muutokseen. Kevään 2020 koronapandemia on oiva esimerkki moniviranomaisorganisaation toimivuuden tarpeesta.

Hallinnollisten ja organisatoristen ratkaisujen ohella/ sijaan tulee tarkastella innovatiivisesti sote-palveluiden tuotannollisia tapoja, miten hyödynämme digitalisaatiota palveluiden tuottamisessa laajemmin ja siten tuotamme palvelut kustannustehokkaammin, saavuttaen koko väestön. Nykyiset maakunnalliset sote-kuntayhtymät toimivat maakunnallisella tasolla ja mahdollistavat esitetyn kaltaisen uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen.

Uudistuksen vaarana on maakunnallisen organisaation kasvaminen ja terveydenhuollon erkaantuminen kaupungin asukkaiden tarpeesta, vaarana terveydenhuoltopalveluiden eriarvoistuminen.

Kouvolan kaupunki näkee tärkeänä, että Kymenlaakson sote-palvelut on varmistettava muutosvaiheen aikana ja pitkällä aikavälillä. Elintapasairauksien kasvusta johtuvien sairauksien hoito tulee turvata.

Kymenlaakson keskussairaala voisi toimia tulevaisuudessa yhteistoiminta-alueen itäisen alueen laajan päivystyksen sairaalana.

Tavoitteiden saavuttamista tukee luonnokseen kirjattu 7 §:n mukainen sote-maakuntien velvoite tukea kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kuntien näkökulmasta keskiössä on kuntien kyky vastata kokonaisvaltaiseen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työhön. Tulevalla rahoitusmallilla ja valtionosuusjärjestelmän muutoksilla on ratkaiseva merkitys kuntien tuleviin toimintaedellytyksiin tältä osin.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Nykyisellään jo maakunnalliset pelastuslaitokset vastaavat pelastustoimen tehtävistä alueellisesti. Uudistukseen liittyvät ohjausmekanismit mahdollistavat pelastustoimen kehittämisen yhdenmukaisemmaksi sekä luo edellytyksiä kehittää yhteistä tiedolla johtamista sekä yhteisiä tietojärjestelmiä. Pelastuslaitoksilla on jo nykyisellään kansallisia (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto) sekä alueellisia yhteistyömuotoja (esim. Kymen Foorumi), jotka ovat osoittaneet toimivuutensa esim. Covid -19 pandemian kaltaisissa olosuhteissa. Lakiin kirjattu synergiahyöty on saavutettavissa, mutta perusteltua olisi mahdollistaa pelastustoimelle oma erillinen sosiaali- ja terveystoimen kanssa rinnakkainen toimiala.

Kymenlaakson Pelastuslaitos on toimittanut lausunnolla olevaan lakiluonnokseen erillisen lausunnon.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Lakiluonnokseen on kirjattu §:iin 22 ja 23 (demokratia ja vaikuttaminen) maakuntavaltuuston tehtävät ja maakuntavaalien toimittaminen. Lakiluonnoksen kirjaus mahdollistaa demokraattisen päätöksenteon

toteuttamisen ja tukee maakunnallista itsehallintoa. Sote-maakuntien riippumaton itsehallinto toteutetaan verotusoikeuden kautta, joka ei sisälly tässä vaiheessa lausunnolla oleviin lakiluonnoksiin. Sote-maakuntien verotusoikeuden toteuttamisessa tulee arvioida yksilön kokonaisveroasteen muutos.

Valtioneuvoston ja ministeriöiden laajat toimivaltuudet päätöksenteon ja investointien ohjauksessa rajaavat vaikutusmahdollisuuksia oman alueen tarpeiden toteuttamisessa.

Asukkaiden osallistumisoikeuksia koskeva sääntely maakunnissa vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda riittävät edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Sote-maakuntalain esitys on lähellä nykyistä kuntalakia ja on sinällään tarkoituksenmukainen. Haasteena tulee olemaan maakuntien ja kuntien hallinnon tasojen yhteensovittaminen sekä toimivien yhteistyömallien muodostuminen.

Tulevat sote-maakunnat ovat kuitenkin toimintaympäristöltään, palvelurakenteeltaan ja olosuhteiltaan hyvinkin erilaisia, ml. palvelutarpeen nopeakin muuttuminen tulevina vuosina. Sote-maakuntalain tulee mahdollistaa olosuhteiden erilaisuuden huomiointi palvelurakenteen kehittämiseksi ja toteuttamiseksi huomioiden muutokselle asetetut tavoitteet. Kymenlaakso on kaksinapainen maakunta, josta johtuen perustason ja erikoissairaanhoidon palveluita järjestetään Kouvola ja Kotkassa. Kouvola on Suomen suurin kaupunki, jossa ei ole erikoissairaanhoidon keskussairaala ja Kouvolan asukasmäärä puolet koko maakunnan väestöstä (Tilastokeskus 2019). Kymenlaaksossa sote-maakuntarahoitusta kohdennettaessa tulee huomioida alueellisesti palveluiden järjestämisen kustannusvaikutus.

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tuukeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

- kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Lain § 6 mainittu vähäriskisen liiketoiminnan tulee todennetusti tukea lakisääteisten tehtävien hoitamista.

Kouvolan kaupunki esittää lausuntonaan, että Uudenmaan erillisratkaisun myötä HUS-maakuntayhtymän tulee voida harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa Kymenlaakso sote-maakunnan alueella.

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Lakiluonnokseen kirjatut osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet turvaavat eri vaikutusmahdollisuudet kuntalaisille. Maakuntavaltuuston tulee luoda riittävät edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus antaa siihen puitteet.

Keskeistä on sote-maakunnan käynnistyessä lakiluonnokseen kirjattujen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien rinnalle kehittää uudenlaisia asukkaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia tukevia toimintamalleja. Kunnissa on nyisellään käytössä laajalti erilaisia osallistumisen malleja.

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Sote-maakuntien välisen yhteistyön tehostaminen/ vakiinnuttaminen on tarkoituksenmukaista. Yhteistoiminnan kirjaus vastaa nykyistä kuntien yhteistoimintaa. Kirjauksesta puuttuu säännökset sote-maakuntien ja kuntien

välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen osalta (vrt. nykyinen kuntalaki).

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Sote-maakuntalaki ja sote-maakuntien rahoituslaki antavat lähtökohtaisesti riittävän pohjan sote-maakuntien taloudenhoidolle. Rahoituspohjan määräytymisen perusteet ja tarvetekijät eivät riittävästi huomioi sote-maakuntien demografisia ja sairastavuuteen liittyviä tekijöitä sekä alueiden maantieteellisistä tekijöistä nousevia (esim. Kymenlaakson kaksinaisuus) kustannustekijöitä. Kansallisella tasolla tuleviin sote-kustannuksiin tulee kohdentumaan säästöpainetta.

Tarvekioidun rahoituksen tulee olla oikeudenmukainen ja ottaa riittävästi huomioon sote-maakuntien erityispiirteet ja olosuhdetekijät, jotka ovat syntyneet vuosien aikana. Ns. dynaamisten vaikutusten tarkastelu on välttämätöntä.

Tarvekioidun rahoituksen tietopohjan perusta ei ole riittävä sekä pohjatiedot ja -luvut ovat vuosilta 2015-2016. Sairausluokitus vaatii kehittämistä. Tarvekioinnin tekijöiden osalta on puutteita jotka vaikuttavat rahoituslaskelmien kokonaisluotettavuuteen ja -tulokseen. Tarvekioinnin tautiluokitukselta on hyvä säätää asetuksessa, ei rahoituslaissa.

Elintapasairaudet sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien palvelutarve eivät näy riittävällä tavalla tarvekioidun rahoituksen kriteereissä. Kuolemaan johtavien elintapasairauksien painotus on oltava vahvempi.

Perusterveydenhuollon rahoitus on turvattava tarvekioinnissa selkein perustein. Perusterveydenhuollon kannalta tietoja työterveyshuollosta ei ole täysimittaisesti saatavilla. Jotta työterveyshuolto voitaisiin ottaa riittävän hyvin huomioon, näkyvissä pitäisi olla korvausoikeudet ja korvauksien määrä.

Kirjaamiskäytännöt ja lähtökohdat ovat erilaisia. Ikääntyneiden kotiin tuotettavien palveluiden osalta esimerkiksi suuria eroja. Erikoissairaanhoidon kannalta kirjausten yhdenmukaisuudessa on vajeita erityisesti alueilla. Koko maan tasolla kirjaukset eivät ole yhtenäisiä, mikä vaikuttaa diagnooseihin, joihin tarvekertoimet pohjautuvat.

Asukasosuus 508€/asukas tarvevakioidun rahoituksen esimerkkilaskelmassa ei ole läpinäkyvä, eikä sille ole laskennallista perustetta. Periaatteellisesti väestön tiedot tulevat tarvekertoimien kautta ilmi. Tarvevakioidun rahoituksen osuutta tulee nostaa noin 86 -90 prosenttiin ehdotetun 79,705 prosentin asemesta.

Lakiluonnoksen mukainen kustannusten kasvun 80 prosentin leikkuri on liikaa koko valtakunnan muuttotappioalueille ja erityisesti tulevan Kymenlaakson sote-maakunnan alueella. Lisäksi leikkuri perustuu koko maan keskiarvoon, joka vääristää tätä edelleen ja vaikeuttaa yhdenvertaisuuden toteutumista.

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Lainanottovaltuuteen liittyvä kirjaus on pääosin asianmukainen.

Investointien ohjauksen mekanismi on pääosin tarkoituksenmukainen ja osaltaan ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon investointien toteutuksen tarkoituksenmukaisuutta sekä osaltaan leikkaa nykyisellään korkeita soten investointikustannuksia. Investointien tasapainon saavuttamisessa tulee turvata sote-maakuntien kyky vastata nopeasti muuttuviin investointitarpeeseen. Investointien ohjauksessa on myös huomioitava sote-maakuntien ja yhteistyöalueiden tasaveroinen/ yhdenmukainen kohtelu, jotta alueellisesti turvataan sote-maakuntien palvelukyky ja mahdollisuus vastata muuttuvaan asiakastarpeeseen.

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Pykäläehdotuksen mukaan taloussuunnitelma on laadittava siten, että se tasapainossa tai ylijäämäinen talousarviovuotta seuraavan toisen tilivuoden päättyessä. Esitetään, että 113,2 §:n säännökset kirjataan kuntalain 84,2 mukaisesti, jolloin talouden tasapainottaminen voi tapahtua perustuen palvelutuotannon realistisiin toiminnallisiin muutoksiin.

Eryityisesti niissä maakunnissa, jotka siirtymätasauksessa tulevat menettämään rahoitusta, on kuntalain mukainen alijäämien tasapainottamisaikataulu ainoa realistinen tapa saada toteuttaa palvelurakenteen muutokset järkevästi.

3 luku / 16§ Investointien ohjaus

Ehdotuksen mukaan investointisuunnitelma laaditaan ja hyväksytään tilikautta seuraaville neljälle vuodelle ja lainanottovaltuus sidotaan tähän suunnitelmaan. Ehdotus ei huomioi niitä akuutteja tilanteita, joissa on reagoitava äkillisiin laitehankintoihin tai kiinteistöjen korjaustarpeisiin.

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Sote-maakuntalain valmistelussa ja päätöksenteossa on huomioitava, että pelastustoimi ei ole osa sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaa. Pelastustoimen tulee olla rinnasteinen toimiala.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista (lakipykälät, sivu 51)

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä

kyllä pääosin

ei pääosin

ei

ei kantaa

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalouden yhdenvertaisen saatavuuden?

kyllä

kyllä pääosin

ei pääosin

ei

ei kantaa

Lain tavoitteena on sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan yhdenvertaiset, yhteen sovitettut palvelukokonaisuudet ja toteutuksessa on huomioitava maakunnan asukkaiden palvelun tarve sekä tulevien sote-maakuntien maantieteelliset haasteet sote-palveluiden järjestämisessä. Kymenlaakso on alueena kaksinapainen ja sote-palveluiden saatavuus ja saavutettavuus on turvattava koko alueella.

Palveluita on mahdollisuus koota suurempiin kokonaisuuksiin, kun palvelun toteutus vaatii kalliita investointeja tai erityisosaamista. Palveluiden kokoamisessa suurempiin kokonaisuuksiin tai sote-maakuntien välisessä

yhteistyössä (§ 34/ sote järjestämislaki) tulee turvata sote-järjestämislakiin kirjatut palveluiden laatu- ym. vaatimukset sekä palveluiden saavutettavuus.

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Lakiluonnoksen § 6 kirjaus on selkeä ja tarkoituksenmukainen. Selkeyttää vastuunjakoa sote-maakuntien ja kuntien kesken. § 7 kirjaus sote-maakunnan tehtävistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on selkeä. Lakiluonnoksesta puuttuu maakunnallisen hyvinvointikertomuksen rooli ja vastuu. Maakunnallinen hyvinvointikertomuksen indikaattoritieto toimii strategisen hyvinvointityön perustana koko maakunnan osalta ja jalkautuu edelleen kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden asettamiseen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävien ja vastuiden määrittelyssä tulee huomioida, ettei tulevaisuudessa muodostu kuntien ja sote-maakuntien välille ns. harmaata aluetta, josta ei vastaa kukaan.

Tavoitteiden saavuttamista tukee luonnokseen kirjattu 7 §:n mukainen sote-maakuntien velvoite tukea kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kuntien näkökulmasta keskiössä on kuntien kyky vastata kokonaisvaltaiseen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työhön. Tulevalla rahoitusmallilla ja valtionosuusjärjestelmän muutoksilla on ratkaiseva merkitys kuntien tuleviin toimintaedellytyksiin tältä osin.

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

§12 kirjaus liittyen yksityisen terveydenhuollon palveluntuottajan oikeuteen vastata asiakkaan palvelutarpeen arvioinnista on asianmukainen ja kirjauksen mukaan lopullinen ratkaisujen teko on virkasuhteisella lääkärillä. Lakiin tulisi kirjata velvoite selkeään toimintamallin ja vastuutuksen sopimisesta sote-maakunnan ja palveluntuottajan välillä.

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Kirjaus tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa sopimusvalvonnan keinoin.

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Lakiluonnoksen §:ien 34-36 kirjaukset ovat tarkoituksenmukaisia ja ohjaavat sote-maakuntia yhteistyön tekemiseen nykyistä vahvemmin. Yhteistyön velvoite ei kuitenkaan saa vaarantaa uudistukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista (yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus, laatu). Yhteistyön veloitteen tulee tukea uudistuksen tavoitteita sekä kustannuskehityksen maltillisuutta.

Yhteistyöalueen yhteistoimintavelvoitteen piiriin kuuluva ja järjestämislain 34 §:ssä kuvattu tehtäväluettelo perustuu myös pitkälti erityisvastuualueen yhteistoiminnan piiriin kuuluville tehtäville, sillä täydennyksellä, että yhteistyö kattaa jatkossa koko sosiaali- ja terveydenhuollon. Oletettavaa onkin, että uudistuksen voimaantullessa voidaan tunnistaa konkreettisia yhteistyön mahdollisuuksia etenkin vaativassa ja erityisosaamista edellyttävässä sosiaalihuollossa (mm. vaativat lastensuojelukysymykset). Tosiasia kuitenkin lienee, että yhteistyöalueen toiminnasta pääosa muodostuu nykyisestä erityisvastuualueyhteistyöstä vielä useiden vuosien ajan uudistuksen voimaantulon jälkeen. Tätä kuvaa hyvin se, että sote-järjestämislain 33 § mukaan Muutenkin konkreettiset yhteistyön tarpeet oletettavasti keskittyvät nimenomaan vaativiin ja erityisosaamista edellyttäviin palveluihin ja tukipalveluihin peruspalveluiden sijasta.

Yhteistyöalueelle laaditaan yhteistoimintasopimus, joka vastaa edellä kuvatuin tavoin erityisvastuualueen järjestämissopimusta. Laissa ei tarkemmin kuvata, miten yhteistoimintasopimus laaditaan nykyiseen HYKS-ervaan eli yhteistoiminta-alueelle, johon HUS-maakuntayhtymä kuuluu ja järjestämissopimuksen valmistelua koordinoiva taho on jätetty laissa avoimeksi. HUS-maakuntayhtymä rinnastettaisiin kuitenkin järjestämislain 1 § 4 momentin viittaussäännöksen mukaan sote-maakuntaan järjestämissopimusta valmisteltaessa. Koska yhteistyöalueella tapahtuvasta yhteistyöstä merkittävin osa tulee liittymään HUS-maakuntayhtymän vastuulla oleviin tehtäviin vielä useiden vuosien ajan lain voimaantulon jälkeen edellä kuvatuin tavoin, olisi sopimuksen valmistelu tarkoituksenmukaista koordinoita HUS-maakuntayhtymän toimesta. Tätä puoltaa myös se, että HUS-kuntayhtymällä on aiempaa kokemusta yhteistyöstä Eksoten, Kymsoten ja PHHYKY:n kanssa ja HUS on aiemminkin hoitanut järjestämissopimuksen valmistelun koordinoititehtävät.

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Esitetyn kaltainen valmiuskeskus parantaisi tilannekuvan haltuunottoa, etenkin soten puolella. Haasteena nähdään valmiuskeskuksen rooli suhteessa muihin toimijoihin (rooli, valtuudet, ohjauksen rooli suhteessa alueellisiin toimijoihin). Valmiuskeskuksen roolitus tulee selkeyttää jatkovalmistelussa (esim. toimintasäännön tai vastaavan valmistelun yhteydessä). Riskinä saattaa olla, että nyt jo melko sekavaan kokonaisuuteen tulee yksi uusi porras, joka sotkee kuviota entisestään. Suunnitellun valmiuskeskuksen rooli ja toiminta tulee tarkasti määritellä niin, että se tukee toimintaa.

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

Ei kantaa.

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaita.

Ehdotuksen mukaan järjestämisvastuu kuuluu julkiselle vallalle ja on tärkeää, että järjestämisvastuuseen kuuluvat tehtävät säilyvät sote-maakunnalle ja järjestäjän rooli on vahva. Vahvan järjestäjän roolin kanssa ristiriidassa ei ole se, että osa palvelutuotantoa hankitaan muilta palveluntuottajilta, myös yksityisiltä. Ehdotuksen 12 §:ssä on todettu ne palvelut, joita ei voida hankkia yksityisiltä palveluntuottajilta. Esityksen mukaan hankittavien palvelujen on oltava sisällöltään, laajuudeltaan ja määrälliseltä osuudeltaan sellaisia, että sote-maakunta pystyy huolehtimaan kaikissa tilanteissa järjestämisvastuunsa toteuttamisesta myös hankittavien palvelujen osalta. Esityksen perusteluissa on todettu, että on mahdotonta määritellä yksiselitteistä rajaa, jolloin ostopalveluista muodostuisi riski järjestämistehtävästä suoriutumisen näkökulmasta. Esityksessä korostuu sote-maakunnan oman tuotannon merkitys. Perustellusti voidaan kuitenkin sanoa, että myös sote-keskuksen omaan tuotantoon liittyy tiettyjä riskejä. Kokemuksemme mukaan riskit liittyvät mm. henkilöstön rekrytointiin. Suomessa ja myös Kymenlaaksossa palvelujen tuottaminen perustuu monituottajamalliin, jossa yksityinen palvelutuotanto täydentää julkisen sektorin omaa palvelutuotantoa. Riskienhallinnan näkökulmasta oman tuotannon ja ostopalvelun yhdistelmä on usein turvallisempi kuin yksinomainen oma tuotanto. Katsomme, että kaikissa olosuhteissa tulee olla mahdollisuus turvata palvelutuotanto ja tämän johdosta maakunnalla tulisi olla mahdollisuus tarkastella ja arvioida mahdollisuutta hankkia ostopalveluja laajemmin.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaita

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

Säädöksen kirjaus on tarkoituksenmukainen ja tukee pelastustoimen kehittämistä yhdenmukaiseksi kansallisella tasolla, tukee tiedolla johtamista ja yhteisiä tietojärjestelmiä.

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

Ei kantaa.

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

Kansainväliseen yhteistyöhön liittyvänä Kymenlaakson erityispiirteinä tulee varautua rajan ylittävän liikenteen ja merionnettomuuksien riskiin. Niihin liittyen Kymenlaakson sote-maakuntaan nähdään perustelluksi sijoittaa pelastushelikopteritoiminta

Uttiin sekä rajavartiolaitoksen alukselle tukikohta Kotkaan.

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Sote-maakuntien rahoituksesta annetun lain mukaan valtio rahoittaa pääosin sosiaali- ja terveystalvet sekä pelastustoimen. Pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia, jolloin rahoituksessa alueiden erilaisuus tulee huomioida. Riskiperusteisuutta ei ole huomioutu oikeassa suhteessa tuotettaviin palveluihin, koska pelastustoimen tulee ensisijaisesti vastata alueen riskejä.

Kymenlaakson Pelastuslaitos on toimittanut erillisen lausunnon asiaan liittyen.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Turvaako aluejako pienten sote-maakuntien mahdollisuuden selviytyä säädettyistä tehtävistä? Tullaan tarvitsemaan sote-maakuntien välistä yhteistyötä ja erikoistumista sekä toimivaa yhteistyömallia.

Yhteistyösopimuksessa tulee sopia toimenpiteistä, miten toteutetaan yhteistyöalueella vaikuttava, laadukas ja kustannustehokas soten järjestämis- ja tuotantorakenne.

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehdoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

- Etelä-Savon maakuntaan
muu ratkaisu vaarantaa Etelä-Savon jatkuvuuden sote-maakuntana.
- Pohjois-Savon maakuntaan

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Osaltaan esitetty ratkaisu huomioi pääkaupunkiseudun alueen erityispiirteet.

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Lakiluonnoksen mukaan sote-maakunta tulee vuokramaan kuntien omistamat tilat 3+1 vuotta sopimuksella. Tämän jälkeen tulevalla maakunnalla ei ole velvoitetta vuokrata kohteita. Ennen määräajan umpeutumista sote-maakunnan tulee laatia toimitilasuunnitelma, joka mahdollistaa kunnille varautumisen kiinteistöjen myyntiin sekä varautumisen purkukustannuksiin ja alasajoon talousarviossa. Kaikki tulevat investoinnit tulee olla sote-kiinteistöyhtiön vastuulla ja voimaantuloa kuntien tulisi saada pienemmät investoinnit kuoletettua 3+1 ajassa.

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelyistä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensaatiosääntely hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Siirtymäaikataulu 2 vuotta tarkoituksenmukainen ja lieventää epävarmuutta jonkin verran. Muutoksessa tulee turvata palveluiden ja hoitoketjujen jatkuvuus asiakkuuksien näkökulmasta.

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

Ei kantaa.

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Toteutettavuus edellyttää lain hyväksymisen etenemistä esitetyssä aikataulussa. Kokonaisuutena esitetty aikataulu on kireä sekä toimeenpanon että eduskuntakäsittelyn osalta. Tulee olemaan kyseenalaista, että hyvän hallintotavan edellyttämä huolellinen valmistelu, vaikutusten arviointi ja huolellinen toimeenpano olisivat toteutettavissa esitetyssä aikataulussa.

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Kunnille omaisuusjärjestelyistä aiheutuvat esim. käyttämättä jäävien kiinteistöjen kustannukset tulisi korvata täysimääräisesti.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Uudistuksen alkuvaiheessa on tarkoituksenmukaista, että rahoitusvastuu on valtiolla. Tarkkaa kantaa kysymykseen on mahdotonta vastata tässä vaiheessa.

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannelta vuodelta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä (Kymsote) on toimittanut lausunnon liittyen esitetyn kaltaisen sote-maakunnan rahoituksen riittävyyteen. Kymsoten lausunnossa on korostettu Kymenlaakson alueen erityispiirteitä huomioiden alueen kaksinaisuus ja sairastavuus. Tärkeää on sote-maakuntien rahoitusjärjestelmän kannalta, että rahoituksen painostuksissa huomioidaan rahoitustarpeen oikeudenmukainen arviointi ja kriteeristö pitää tehdä kattavamman sairausluokituksen kautta. Lakiluonnoksen kustannusten kasvun 80% leikkuri on liikaa koko valtakunnan muuttotappioalueille sekä erityisesti Kymenlaakson sote-maakunnan alueella.

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Tarvevakioidun rahoituksen tulee olla oikeudenmukainen ja huomioida alueiden erityispiirteet, jotka ovat syntyneet vuosien aikana.

1. Kymenlaakson sote-maakunnassa on kaksi suurta kaupunkikeskusta.

2. Kouvola on Suomen suurin kaupunki, jossa ei ole erikoissairaanhoidon keskussairaala.

3. Kymenlaakson alueella asukasperusteinen raha ja asukastiheys ei kuvaa oikein rahoituksen tarvetta sote-palvelujen tuottamiseksi.

4. Kriteerit eivät huomioi alueen erityispiirteitä

5. Sairastavuus ja sosioekonomiset asiat eivät riitä Kymenlaakson sote-maakunnan tarvevakioinnin lähtökohdaksi.

6. Tarvevakioidun rahoituksen tietopohjan perusta ei ole riittävä eikä kuvaa Kymenlaakson tilannetta. Rahoitustarpeen oikeudenmukainen arviointi ja kriteeristö pitää tehdä kattavamman sairausluokituksen kautta.

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **pelastustoimen tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia, jolloin rahoituksessa alueiden erilaisuus tulisi huomioida riittävästi. Suuronnettomuuden vaaran aiheuttavat laitokset tulee huomioida rahoituksessa erikseen, koska ne asettavat erityisiä vaatimuksia pelastustoimelle. Kymenlaaksossa on suuronnettomuusvaaran aiheuttavia kohteita keskimääräistä enemmän.

50. Sote-maakunnan rahoituksessa otetaan huomioon siirtymätasauksena laskennallisten kustannusten mukaisen rahoituksen ja sote-maakunnan alueen kuntien toteutuneiden kustannusten erotus siten, että muutosta rajataan 7 vuoden

ajan vuosittain porrastetusti kasvaen. Enimmäismuutos rajataan toistaiseksi pysyvästi enintään +/-150 euroon asukasta kohden vuodesta 2029 lähtien (35 §).

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei
- ei pääosin
- ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Laki sote-maakuntien rahoituksesta 3§:

Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä on huomioinut lausunnoissaan sote-maakuntien rahoituspohjan kestävyyden huomioiden

Kymenlaakson sote-maakunnan palveluiden järjestämisen ja toteuttamisen haasteet suhteutettuna lausunnolla olevaan rahoitusmalliin.

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Kysymyksiä muista lakiluonnoksista

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

20 §: Uudet ja laajentuvat tehtävät tulee korvata kunnille täysimääräisesti, ilman että niistä tehdään leikkauksia.

28 §: Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ei tule enää vähentää kuntaan maksetun perustoimeentulotuen määrällä.

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

Luonnoksen mukaan kuntien tuloveron merkitys ja kunnallisveroprosenttiin tehtyjen muutosten vaikutus pienenee.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Palkkojen harmonisointi:

Palkkojen harmonisointi tulee nostamaan huomattavasti henkilöstömenoja heti uudistuksen alusta alkaen ja nämä menot kumuloituvat vielä vuosittain. Palkkojen harmonisointiin ja yhteensovittamiseen liittyvät määräykset tulisi kirjata lakiin siten, että harmonisointi voidaan toteuttaa järkevästi ja taloudellisesti kestäväällä tavalla. Lisäksi palkkojen harmonisointi vaatii pitkän siirtymäajan.

Laki Kevasta annetun lain muuttamisesta:

Tasausmaksu on toistaiseksi tarpeellinen ja sen jakautumisperuste maakuntien ja kuntien kesken on oikea. Tasausmaksun suuruutta vuosittain esitettäessä ja vahvistettaessa tulee ottaa huomioon sen hetkinen todellinen eläkemeno ja että Kevan kaikki jäsenyhteisöt pystyvät toimimaan kilpailukykyisesti markkinoilla

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Tältä osin kaikkien HUS-erva-alueeseen kuuluvien maakuntien mahdollisuudesta osallistua päätöksentekoon on säädettävä.

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä (Kymsote) on lausunnossaan ottanut kantaa Uudenmaan erillislain §2 soveltamisalaan. Kouvolan kaupungin ja Kymsoten tarkennusten tavoitteena on lain täytäntöönpanossa mahdollistaa Kymenlaakson ja HUS-maakuntayhtymän toimivan yhteistyön jatkuvuus ja turvata erikoissairaanhoidon ja erikoisalakohtaisen päivystyksen jatkuvuus Kymenlaaksossa.

1. 2§ Soveltamisala. Lakia tulisi soveltaa suoraan myös Kymenlaakson sote-maakuntaan, jonka myötä Kymenlaakson sote-maakunta olisi myös osa HUS-maakuntayhtymää. Tällä vaihtoehdolla turvattaisiin Kymenlaakson sote-maakunnan erikoissairaanhoidon palvelut ja Kymenlaakson sote-maakunta olisi yhdenvertainen toimija muiden HUS-maakuntayhtymään kuuluvien sote-maakuntien kanssa.
2. Jos Kymenlaakson sote-maakuntaan ei voi soveltaa Uudenmaan erillisratkaisua niin Sote-maakuntalain 52§ edellytyksin yhteistyöalueelle voisi perustaa erikoissairaanhoidon sote-maakuntayhtymän. Tällä vaihtoehdolla turvattaisiin erityisesti Kymenlaakson sote-maakunnan erikoissairaanhoidon palvelut.
3. Jos taas yhteistoiminta-alueella ei voi perustaa erikoissairaanhoidon palvelujen maakuntayhtymää niin siinä tapauksessa Kymenlaakso edellyttää Sote-maakuntalain 6§ muutosta. ” Sote-maakunta voi alueellaan harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka

tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Sote-maakunnan toiminnasta kilpailutilanteessa markkinoilla säädetään lain 15 luvussa.” Uudenmaan erillISRatkaisun myötä HUS sote-maakuntayhtymän tulee voida harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa Kymenlaakso sote-maakunnan alueella. Myös tällä vaihtoehdolla voitaisiin turvata erikoissairaanhoidon palveluja alueella

Edelliseen viitaten tulee huomioida sote-maakunnan kyky uusien palvelumallien ja rahoituslähteiden kehittämisessä. Tätä tukemaan julkisista hankinnoista annetun lain asettamat rajat sidosryhmäyksiköiden ulkopuolisten tahojen kanssa harjoittamalle toiminnalle nostettaisiin direktiivin mahdollistamaan maksimiin.

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

73. Pidätekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Toiminnan ja talouden seuraaminen esitetyllä tavalla perusteltua. Nähtäväksi jää, miten toimitaan, kun sote-maakunnan kustannuskehitys esim. esh:n osalta on ollut arvioitua korkeampi -> lisää rahaa valtiolta, sote-maakunnan sisäinen arvio määrärahojen uudelleen kohdentumisesta, vastaantulo hoitotakuussa?

Neuvotteluiden ajoituksessa huomioitava seuraava vuoden budjettivalmisteluun varautuminen. Yhteistyöalueiden sopimuksissa huomioitavaa maakuntien kyky päästä keskinäiseen sopimukseen ja valtioneuvoston vahva rooli ellei yhteistä näkemystä synny.

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien

toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Uudistuksen toteuttamisesta syntyy merkittäviä kustannuksia tilanteessa, jossa kuntien talous ja nyt toimivien kuntayhtymien taloustilanne on tiukka. Kevään 2020 Covid -19 pandemian on entisestään heikentänyt talouden tilannetta. Kuinka kattavasti on valmistelussa osattu huomioida ja ennakoida nopeat toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutus taloustilanteeseen?

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

Muutuskustannusten arvioinnista puuttuu koronakriisin aiheuttamat haasteet digitaalisten palveluiden kehittämiseksi ja vahvistamiselle.

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuun jakautuessa kuntien ja sote-maakuntien kesken, tulee valmistelussa huomioida em. vastualueen vaatimat uudenlaiset digitaaliset vaihtoehdot.

83. Minkälaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin liittyviä vaikutuksia järjestämisvastuuseen ja ostopalveluihin liittyvästä täsmentävästä sääntelystä sote-maakunnille aiheutuisi (liittyen esimerkiksi palvelurakenteen muuttumiseen tai palvelutuotannosta aiheutuviin kustannuksiin):

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

84. Osa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevista sote-maakunnille siirtävistä hankintasopimuksista saattaisi olla uusien säännösten nojalla mitättömiä. Sote-maakunta olisi velvollinen korvaamaan palveluntuottajille sopimusten mitätöitymisen takia hyödyttömäksi jäävät investoinnit. Minkälaisia vaikutuksia lakisääteisestä mitättömyydestä aiheutuisi sote-maakunnille tai yksityisille palveluntuottajille?

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

kyllä

ei

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

Ei erillistä arvioita, sillä sääntely ei koske lausunnonantajan (Kouvolan kaupunki) vastuulla olevia sopimuksia.

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

Ei erillistä arvioita, sillä sääntely ei koske lausunnonantajan (Kouvolan kaupunki) vastuulla olevia sopimuksia.

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

- sote-integraatio
- palvelutarpeen arviointi
- hallinto ja johtaminen
- henkilöstösiirrot
- talous
- omaisuusjärjestelyt
- tietohallinto ja ICT
- viestintä ja osallisuus

muuta, mitä?

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen "sote-maakunta" korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.